

MUSEO ETNOLÓGICO DE NONASPE / MUSEU ETNOLÒGIC DE NONASP

"Lo museu parla"

El patrimonio cultural lingüístico aragonés en el Bajo Aragón-Caspe. Memoria oral, año 2016

El patrimoni cultural lingüístic aragonés en el Baix Aragó-Casp. Memòria oral, any 2016

Organiza: Amics de Nonasp

Colabora: Gobierno de Aragón e Institut Ramon Muntaner

ENTREVISTA A JUAN MANUEL ALBIAC ALGAR

DATA I LLOC DE NAIXEMENT: 1937, Nonasp

DATA I LLOC DE L'ENTREVISTA: 22/08/2014, a Nonasp al Museu Etnològic de Nonasp a l'apartat de la botiga

ENTREVISTADORA: Pepa Nogués

DURADA TOTAL: 11'10''

SUPORT: VÍDEO

FORMAT: MP4

...

P: El seu nom?

R: Juan Manuel Albiach Algar

P: Quin any va nàixer?

R: Vaig nàixer el 1937. Aquí al poble.

P: Com es deia el seu pare?

R: El meu pare es deia Miguel Albiach i era fill d'aquí del poble. I la meua mare era la filla del veterinari que hi havia en aquella en aquí al poble que es van conèixer i es van casar aquí.

P: Com es deia?

R: Josefina Algar. Aquí al veterinari allavorens li deien: filla del menescal.

P: Quina anys van estar aquí?

R: Jo vaig nàixer durant la guerra i aleshores el meu pare com era ferroviari vam anar a viure a Caspe, vam estar molts anys a Caspe. Jo encara no tenia ni un any, era molt petit. I a Caspe vaig estar fins als 2 anys o 3, després de Caspe vam passar a viure a Valdepiles, a un apeadero que hi havia al costat. Vall estar allí prop de dos anys i després d'allà ja vam passar a Catalunya el meu pare va demanar destí a Catalunya i vam anar a un poble que es deia la La Garrada (¿) del Penedés.

P: I vostè quants anys tenia?

R: Uns 6 anys més o menos.

P: El pare de la seua mare d'on era?

R: D'aquí de la província de Teruel, d'un poble que em sembla que es deia Valjunquera. I era veterinaria en aquella època era com els metges, anaven destinats a un poble o un altre. Com que abans hi havia més animals que altra cosa els veterinaris tenien molta feina.

P: Així vostè va anar a l'escola...

R: Vaig anar a l'escola la major part del temps a Catalunya, a Vilafranca del Penedès. Allà vaig fer el batxillerat. Als 10 anys em vaig traslladar amb el meu pare i la meua àvia a Barcelona, fa 67 anys.

P: I la seua mare?

R: Es va posar malalta estan aquí a Valdepiles i en aquella època les malalties els metges no les entenien i la meua mare va morir a Barcelona perquè va arribar molt malalteta i no van tindre temps ni d'operar. Es va morir que jo tenia 7 o 8 anys.

P: I en aquella època vostè va passar una temporada al poble?

[3,30 ']

R: Sí, mentre la meua mare va estar a una clínica a Barcelona, nosaltres vam estar aquí vivint al poble i vam anar al col·legi on hi havien aquests mostradors que hi ha per aquí i amb els meus cosins i amics que encara trobo per aquí pel poble. I vam estar visquent aquí no va arribar a un any, immediatament que es va morir la meua mare ja vam anar a Catalunya.

P: I vostè solia venir al poble?

R: Pues cada any veníem un cop o dos, a les festes sobretot, perquè aquí tenim molta família.

[4,00

P: I de la seua família tenien una botiga?

R: Tenien una botiga que ere la germana del meu pare, la tia Gregoria, que és la dona que en aquella època tenia l'estanc i comestibles i una mica de tot, lo que es venie allavorens.

P: Com la botiga que tenim aquí al museu...

R: Sí. Aquest mostrador jo era ben petit i des de darrere m'enrecordo que li ajudava a despatxar a la meua tia. Amb les sardines de cubo que llavorens es venien molt perquè era un article de molt consum i molt barato. Sempre que li he vist aquest taulell li he recordat (a la tia).

P: De la seua família quines altres professions tenien?

R: Hi havien els germans del meu pare que eren agricultors, un era tractant d'animals, i els altres es van quedar aquí al poble, una altra germana portava la tenda i l'únic que va marxar fora va ser el meu pare, que era ferroviari i vam marxar a Catalunya i ja va fer la vida i ja tota la vida allà i hasta que es va morir.

Jo he continuat venint aquí al poble perquè m'he criat en la terra i aquí hem conservat la casa dels pares dels meus pares, o sigui, dels meus avis, l'hem reformat i ara pues vinc tot sovint perquè tinc un tros de terra i m'entretinc aquí i m'ho passo la mar de bé.

P: I records de la seua infantesa?

R: Pues només cal mirar la poble. Veig les escoles, veig l'ermita, veig el portal... Tot lo que queda antic al poble són records de la infància. I molts amics.

[6:26-7:17] [Fa presentació per als minivídeos per als visitants: BOTIGA]

Em dic Juan Manuel Albiach i sóc fill de Nonasp. I recorda l'època de petit que venia darrere d'aquest taulell que era de la meua tia Gregoria i des d'aquí despatxaven tots els productes de

l'època, i amb aquestes balancetes tan maques, i amb aquests pesos. I amb aquest calaix que el recordo perfectament que tiraven les pessetes aquí, quan eren perretes o perrots hi havia la ranura que tiraven per aquí. I bueno, són records de la infància que em recorden molt, tots aquests bidons i aquestes balances tan antigues. Tot és un record que em ve a la memòria de quan era petit, perquè tot són productes d'aquella època que són propis de museu i aquí estan molt ben exposades.

[7:18-8:22] [Fa presentació per als minivídeos per als visitants: ESCOLA]

Em dic Juan Manuel Albiach, sóc de Nonasp, fill de Nonasp, nascut aquí, però he visgut molts pocs anys i tinc molts records. Entre ells està el col·legi de la meua infància que era igual que aquest. Aquí hi havia el Cristo, el Franco, el José Antonio... I aquí hi ha un mestre que vam tenir que es deia Don Vicente, amb la seua bola del món, amb el secant antic, els tinters, tot la mar de maco, recordant els llibres de l'època que encara estan per aquí sobre, molt ben guardats. Jo era un petit alumne d'entre tants que em seia no me'n recordo en quin seient, per aquí darrere més o menys, que ara no hi cabria però allavorens érem crios i la mar de bé. I aquí recordo els llibres que véiem en aquella època: Doctrina cristiana, El Catón, llibres d'ortografia.. El plumier que també em recorda que portàvem els llàpissos. Uns records molt macos de l'escola de petit.

[8:23] [Fa presentació per als minivídeos per als visitants: ESCOLA]

Aquesta és la botiga de la tia Gregoria que estava al Portal, era Estanc i venien de tot. Merceria: Betes i fils, botons... De tot lo que es presentava venien. Ultramarinos: això era bidó venien una cosa que deien guanyim, que a mi no m'agradava gaire, però es venia perquè es venia de tot; això era un billot que en aquests billots portaven els plàntans i fruites i coses d'aquestes; amb aquests cubos era els cubos de sardines que quan estava la meua tia aquí darrere sentada i venia jo de crio per aquí jugant ella per no bellugar-se em deia: Despatxa del cubo sardines a esta dona que ha vingut. – I quantes li doncs? –I quant porte? –Una pesseta. – Pues, d'una pesseta posa-li'n tres. I li'n donava tres. Bueno, pues com altres coses. En totes les estanteries hi havien cosetes. En aquest cubo anàvem les sardines salades que deien. I begudes, allavorens hi havia moltes begudes amb botelles de vidre, ara tot és de plàstic. I sifons. I, en fi, hi havia de tot una mica perquè també tenien perfumeria. En aquestes botigues es venia tot: perfumeria a granel, revistes, diaris... Es venia de tot. Hasta això (una bossa d'aigua) també es venia allà. Caldos Gallina blanca, que encara existeixen. I coses d'aquestes, molt curioses. No acabariem mai. Això era la màquina de tallar el bacallà, una cutxilla, amb això tallaven el bacallà sec, aquí en deien abadenjo, i abans era una cosa que era només pels pobres i ara el famós abadejo que ara és bacallà ara és pels rics, ara és molt car això. I aquesta és una mica la història de la botiga de la tia Gregoria.

P: I de les espardenyas?

R: També venien espardenyas, sí senyor. Espardenyas de vetes, de cànem, que les portaven d'aquests pobles. I albarques fetes de rodes de camión que això durava tota la vida, però a la gent llavorens no se'ls hi feien durícies als peus, tenies els peus forts que podies caminar quasi que per sobre del foc. Era una altra vida, era una altra cosa. Però bueno, també tenia el seu encant.

[11:009]

